

ЗМІНИМО СВОЄ СПРИЙНЯТТЯ НЕМОВЛЯТ

Упродовж тривалого часу люди були переконані, що немовлята не розуміють, що відбувається довкола. Вважалося, що малюки вміють «небагато». Мовляв: «Вони лише їдять, сплять і багато плачуть». Ставлення до малят було вкрай обережним. Стверджувалося, що їх треба кутати, аби вберегти.

Згодом виявилось, що насправді в перші місяці життя немовлята багато чого пізнають, тож батьки почали надмірно їх опікати. Вони квапили дітей навчатися чогось нового якомога швидше й раніше. А також порівнювали свою дитину з іншими, хвилюючись про те, що їхня малеча розвивається недостатньо швидко.

Нас запевняли, що для дитини потрібно купити найкращі гаджети: розвивальні іграшки, одяг, який прикриватиме всі ділянки тіла, спеціальну опору для сну, пристрій, що допоможе швидше сісти, ліжечко, яке гоїдатиметься, різні прилади та застосунки для відстеження всього, що тільки можливо.

Зупинімося.

Зосередьмо свою увагу на новому житті, яке з'явилося на світ. Придивімося до малюка, щоб виявити його індивідуальні потреби й зацікавлення та зрозуміти, яким чином виховати дитину в більш дбайливий та неквапливий спосіб.

А що, якби дорослі ставилися до дітей із повагою і навчилися питати їхнього дозволу, перш ніж щось робити?

А що, якби ви спочатку поспостерігали за своєю малечю, а не одразу бігли щось виправляти?

А що, якби ви сприймали дитя сильним і вмілим, бачили в ньому дослідника, що відкриває для себе навколишній світ, який бачить уперше?

А що, якби ви усвідомили, що немовлята від самого народження (ба навіть в утробі матері) пізнають світ за допомогою органів чуття?

А що, якби заміна підгузків, годування та вкладання спати стали моментами спілкування з дитиною, а не поспішними клопотами?

А що, якби ви децю сповільнили темп, аби викроїти хвилинку на спілкування, зокрема з новонародженим дитям?

А що, якби ви дали дитині досить часу на те, щоб просто полежати на килимку, потягнутися і повивчати своє тіло?

А що, якби ви не ставили діток у такі ситуації, до яких вони ще не готові, скажімо, не садили або не тримали за руки, бажаючи, щоб вони почали ходити ще до того, як їхні м'язи зміцніють?

А що, якби ви усвідомили, що в малюка є певні орієнтири, які допомагають йому усвідомлювати себе в просторі: його руки, голоси оточення, місце, де його годують, розпорядок дня?

А що, якби ви відкинули купівлю всього, що вам нав'язують, а натомість створили простий та чудовий простір для вашого чада?

А що, якби ви змогли побачити, що кожна дитина — це унікальна особистість, а мета дорослих — бути для неї дороговказом у цьому світі, підтримувати її, щоб вона виросла й стала найкращою версією самої себе, не зазнаючи при цьому тиску з боку батьків і водночас не відчуваючи, що її покинули напризволяще?

А що, якби ви разом блукали лісом, пляжем, парком, горами, натхненно споглядаючи дивовижну красу природи?

НАШІ МОНТЕССОРИ-ІСТОРИЇ

Симона пригадує, що після народження первістка відчула себе до глибини душі зворушеною, усвідомивши, що вона створила нове життя. Симона застосовувала всі свої наявні тоді знання про виховання дітей, але лише коли дізналася про підхід Монтессорі — картина прояснилася. На той час її синові було близько вісімнадцяти місяців. Вона, як і багато інших батьків, шкодує, що не дізналася про цей підхід раніше.

Виховуючи свою другу дитину, Симона вже використовувала на практиці систему Монтессорі так, як уміла. Після цього вона пройшла навчання з цієї системи виховання (понад 15 років тому); зараз її діти вже дорослі, а Симона допомагає сім'ям упроваджувати підхід Монтессорі у виховання, проводячи відповідні заняття для батьків і дітей у *Jacaranda Tree Montessori* в Амстердамі.

Джунніфа працювала стратегічним менеджером в автомобільній компанії в Кентуккі, коли випадково відкрила для себе підхід Монтессорі. Вона супроводжувала свою матір — вчительку, яка відвідувала школу, де навчають підходу Монтессорі, — і була настільки захоплена побаченням, що вирішила пройти шеститижневий курс «Вступ до вивчення Монтессорі», щоб краще ознайомитися з підходом.

Джунніфа закінчила курс про виховання дітей віком до трьох років за системою Монтессорі, на підтвердження чого отримала диплом Міжнародної асоціації Монтессорі.

Це сталося за тиждень до народження її первістка. Вона використовувала отримані знання і була захоплена тим, наскільки сприятливо вплинув цей підхід на дитину та процес її виховання. Джунніфа почала вести блог *nduoma.com*, щоб розповідати про свій досвід. Прагнучи більшого, вона продовжувала поглиблювати знання про розвиток дитини. У результаті Джунніфа закінчила курс Міжнародної асоціації Монтесорі про виховання дітей віком від трьох до шести й від шести до дванадцяти років, а також пройшла навчання за курсом *Resources for Infant Educators (RIE; «Інструменти для вихователів немовлят»)*.

Сьогодні Джунніфа керує власною школою Монтесорі *Fruitful Orchard Montessori School* в Абуджі, Нігерія, де проживає з чоловіком і трьома маленькими дітьми. Джунніфа є членом виконавчої ради Міжнародної асоціації Монтесорі (*Association Montessori International; AMI*) — організації, заснованої докторкою Монтесорі для збереження та популяризації її напрацювань.

Поява цієї книги на світ далась авторкам зовсім неважко. Джунніфа приїхала до Амстердама з Нігерії на засідання комітету *AMI* і завітала до Симони на вечерю. У планах було лише поспілкуватися, але вже за годину стало зрозуміло, що вони обидві хочуть написати книгу про систему Монтесорі у вихованні немовлят. Перед тим як за кілька годин Джунніфа поїхала, вони встигли смачно поїсти й накидати план книги, яку ви зараз тримаєте в руках.

І батькам, і дітям може стати в пригоді підхід Монтесорі вже з перших тижнів, перших днів, перших годин життя дитини, ба навіть тоді, коли маля ще перебуває в утробі матері.

Від народження немовлята є талановитими учнями, а не порожніми посудинами, які потрібно наповнити. Вони за всім спостерігають. Малюки комунікують за допомогою лепетання та різних видів плачу. Вони весь час рухаються.

У книзі «Поглиналий розум» (*The Absorbent Mind*) докторка Марія Монтесорі зазначала таке:

«[Дитина] аж ніяк не є пасивною. Поза сумнівом, отримуючи враження, вона є активним дослідником свого світу. Вона й сама шукає нових вражень».

Тож нехай ця книга стане джерелом інформації про впровадження підходу Монтесорі у процес виховання дитини від самого її народження, про те, як реагувати на дитячий плач, які заняття зацікавлять маля, як облаштувати дім, а також про те, як батькам виховувати дітей так, щоб вони вирости впевненими в собі, готовими досліджувати навколишній світ без остраху, із пошаною до себе, інших та нашої планети.

ЧОМУ ЛЮДЯМ ТАК ПОДОБАЮТЬСЯ НЕМОВЛЯТА

Беззаперечно, догляд за малюками потребує багато часу, вони — причина безсонних ночей та виснаження, а буває, що дитя годинами невтішно плаче. То чому ж людям так подобаються немовлята?

Немовлята нагадують дорослим про те, якою невинною є людина, коли приходить у цей світ. Коли ми бачимо новонароджену дитину, то усвідомлюємо, що в кожного життя починається саме так, без жодного осуду, страху чи багажу. Просто таке, яким воно є.

Немовлята дарують надію на майбутнє. Народження дитини та покладання надій на неї сповнюють сподіванням на нове життя, спонукають дорослих вірити в те, що світ стане кращим; що їй буде цікаво навчатися, що вона дбатиме про людство і планету, що у світі не залишиться місця для насильства і воєн.

Немовлята бачать світ уперше. Люди залюбки спостерігають за тим, як малята пізнають навколишній світ, як вони досліджують і вивчають усе вперше у своєму житті: обличчя людей, листочок, сонце, що визирає з-під гілки. Це нагадує дорослим про те, що світом можна замилюватись, як ніколи раніше.

Немовлята легко не здаються. Можна довго дивитися на те, як дитина тягнеться до пальчиків на ногах і намагається піднести їх до рота знову й знову, поки нарешті не дотягнеться до них. Малюк битиме по м'ячу на мотузці доти, поки не влучить. Дитя вчиться бути наполегливим, якщо дати йому таку можливість.

Немовлята прямо заявляють про свої потреби. Маля не розмірковує: «А чи на часі зараз щось попросити?». Своїм плачем дітки повідомляють, що у них брудний підгузок, що вони голодні, втомилися або що їм набридло гратися якоюсь іграшкою. Можна їх на деякий час відволікти, але вони наполягатимуть на своєму, доки потреби не будуть задоволені. Така прямота — надзвичайно корисна навичка.

Немовлята прекрасно пахнуть. Так! Це щира правда. Чому ж вони так гарно пахнуть? Немає нічого кращого за запах щойно викупаного малятка.

Немовля — це нове життя. Народження дитини — неоціненний досвід, і дослідження показують, що люди запрограмовані на піклування про дітей. А ви запитуєте себе: «Як хтось такий маленький може бути настільки довершеним?».